

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

According to them, a sign of a child's creative speech is any independent expansion of their own capabilities in mastering speech material.

Thus, the creativity of a preschool child is manifested in their openness to unconventional solutions, curiosity, ability to create original creative images, analyze and comment on their activities and outcomes, as well as in their drive for achievements and a well-developed imagination. The main indicators of creative potential include non-standard thinking, initiative, originality, foresight, and a high capacity for self-organization. A personality possessing these traits derives satisfaction not only from achieving results but also from the very process of creative activity.

References:

1. Artemova, O. (2001). Rozvytok kreatyvnoho movlennia molodshykh shkolariv [Development of creative speech in younger schoolchildren]. Candidate's thesis. Odessa: [publisher]. 210 p.
2. Bogush, A. M. (2005). Doshkilna linhvodydaktika. Khrestomatiia. Navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh pedahohichnykh navchalnykh zakladiv. Chastyna I ta II [Preschool Linguodidactics. Anthology. Textbook for students of higher pedagogical educational institutions. Part I and II]. Kyiv: Vydavnychi Dim "Slovo". 720 p.
3. Busel, V. (Ed.) (2005). Velykyi tлумachnyi slovnyk ukrainskoi movy. [The Great Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language]. Kyiv: Irpin, VTF "Perun". 1728 p. [in Ukrainian].
4. Lutsan, N. I. (2002). Kreatyvne movlennia v doshkilnii linhvodydakytsi [Creative speech in preschool linguodidactics]. *Nauka i osvita*, 2.
5. Pro zatverdzhennia Bazovoho komponenta doshkilnoi osvity (2021). [About the statement of the Basic component of preschool education]. Retrieved from: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf [in Ukrainian].
6. Psychological Dictionary / Ed. V.I. Voytko. (1982). Kyiv: Vyshcha shkola [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy «Pro doshkilnu osvitu» [Law of Ukraine "On Preschool Education"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>

БИКОВА Світлана Валентинівна

КРЕАТИВНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР УСПІШНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Розвиток креативності є важливим фактором успішності особистості, оскільки творчі здібності впливають на здатність до вирішення складних завдань та генерування нових ідей. Успішність особистості безпосередньо пов'язана з креативністю, що виступає важливим ресурсом для інноваційного потенціалу.

Саме креативність дозволяє не тільки знаходити нестандартні рішення, а й сприяє розвитку критичного мислення та здатності швидко адаптуватися до змін та викликів сьогодення. Ключовим до успіху є творчий підхід, що допомагає особистості ефективно долати виклики, генерувати нові ідеї та впроваджувати інноваційні стратегії у професійній та особистісній сферах. Розвинена креативність сприяє не лише кар'єрному зростанню, а й особистісному самовираженню та підвищенню рівня життєвої задоволеності.

Успішність особистості визначається сукупністю таких чинників, як мотивація, гнучкість мислення, когнітивні здібності та вміння адаптуватися до нових умов. Креативність дозволяє знаходити нестандартні рішення, що сприяє інноваційній діяльності та особистісному зростанню. Дослідження свідчать, що творчі здібності пов'язані з рівнем інтелекту та когнітивними процесами, які зазнають вікових змін [1].

Креативність визначається як здатність генерувати нові та оригінальні ідеї в умовах певних обмежень. Вона включає такі когнітивні процеси, як аналіз проблем, внутрішнє представлення інформації, комбінування стратегій мислення та пошук альтернативних підходів. Дослідження сучасних вчених підтверджують, що креативність поділяється на дивергентне (генерування множинних рішень) та конвергентне (знаходження одного правильного рішення) мислення [2].

Саме креативність особистості відіграє ключову роль у дизайн-мисленні, оскільки забезпечує можливість генерувати новітні ідеї та адаптувати їх до конкретних умов. Дивергентне мислення допомагає створювати широкий спектр рішень, тоді як конвергентне сприяє вибору найоптимальнішого варіанта для подальшої реалізації. Саме через таке поєднання когнітивних процесів дизайн-мислення дозволяє ефективно вирішувати складні завдання та впроваджувати інноваційні рішення.

Дизайн-мислення передбачає творчий спосіб мислення як сукупність когнітивних, практичних і стратегічних процесів, за допомогою якого розробляють неочікувані ідеї та інноваційні рішення. Таке мислення охоплює п'ять послідовних етапів: 1) емпатію (аналізування контексту, фокусування на тому, що задовольнить потреби та бажання); 2) визначення проблеми (пошук і постановку проблемного завдання); 3) генерування ідей (створення якомога більшої кількості варіантів рішення проблеми); 4) прототипування (вибір найкращої ідей і створення прототипів); 5) тестування (реалізація прийнятого рішення й оцінювання результатів) [3].

Поєднання креативності та дизайн-мислення є потужним інструментом для розробки інноваційних стратегій, що сприяють адаптації до змін і досягненню успіху в різних сферах діяльності. Успішність особистості тісно пов'язана з її здатністю до саморегуляції та гармонізації внутрішніх і зовнішніх аспектів життя. Одним із ключових інструментів досягнення цього балансу є креативність, яка дозволяє адаптуватися до змін, знаходити нестандартні

рішення та розширювати межі можливостей. Саме розвиток творчого потенціалу через психологічні механізми, гнучкість мислення та сприятливе середовище сприяє усвідомленню власних сенсів і досягненню життєвої задоволеності.

Так розвиток креативності потребує використання низки психологічних механізмів, що впливають на когнітивні процеси, мотивацію та емоційний стан особистості. Гнучкість мислення є основою для розвитку креативності, оскільки вона забезпечує здатність адаптуватися до нових викликів [4]. Позитивний емоційний фон сприяє відкритості до нових ідей та активізації творчого потенціалу. Освітні програми, що стимулюють творче мислення, допомагають розвивати навички проблемного вирішення та критичного аналізу [5]. Створення сприятливого середовища для творчої діяльності.

Отже креативність є невід'ємною складовою успішності особистості та інноваційного потенціалу особистості. Успішність особистості залежить не лише від зовнішніх досягнень, але й від здатності гармонізувати внутрішні цінності з навколишнім світом. Креативність відіграє ключову роль у цьому процесі, оскільки сприяє гнучкості мислення, адаптації до змін та ефективному вирішенню проблем. Використання психологічних механізмів розвитку творчого потенціалу, створення сприятливого середовища та підтримка мотивації є важливими складовими на шляху до життєвої задоволеності та відчуття щастя.

Список використаних джерел:

1. Ross, S. D., Lachmann, T., Jaarsveld, S., Riedel-Heller, S. G., & Rodriguez, F. S. (2023). Creativity across the lifespan: changes with age and with dementia. *BMC Geriatrics*, 23, 160. <https://doi.org/10.1186/s12877-023-03825-1>
2. Runco, M. A., & Acar, S. (2019). Divergent Thinking. In Kaufman, J. C., & Sternberg, R. J. (Eds.), *The Cambridge Handbook of Creativity* (2nd ed., pp. 224-254). Cambridge: Cambridge University Press.
3. Бартнет Б., Еванс Д. Дизайн-мислення. Спроектуй своє життя. Київ : Наш Формат. 2018. 224 с.
4. Jaarsveld, S., Lachmann, T., & van Leeuwen, C. (2012). Creative reasoning across developmental levels: Convergence and divergence in problem creation. *Intelligence*, 40(2), 172-188.
5. Silvia, P. J. (2008). Creativity and intelligence revisited: A latent variable analysis of Wallach and Kogan. *Creativity Research Journal*, 20(1), 34-39.

ЗМІСТ

АКУЛЕНКО Ірина Анатоліївна Творчість і навчально-дослідницька діяльність школярів в освітньому процесі з математики	3
АНДРЮЩЕНКО Ірина Сергіївна STEM-освіта як складова процесу модернізації системи освіти в Україні	5
АРНАУТОВА Лариса Валентинівна Формування креативного мовлення у дітей з затримкою психічного розвитку	8
БАБАЧУК Юлія Михайлівна Психолого-педагогічні умови розвитку рухової творчості дітей старшого дошкільного віку	11
ВАВСНУК Mykyta Developing Creativity In Students	14
ВАВСНУК Olena Development Of Personal Creativity	18
БАЛАКІРЄВА Вікторія Анатоліївна Розвиток креативного мислення майбутніх учителів початкової школи як передумова результативної професійної діяльності	22
БАРТЄНЄВА Ірина Олександрівна Теоретичний аспект створення креативного освітнього середовища для розвитку креативності майбутніх учителів	24
БАТЮК Наталія Орестівна Формування креативності майбутніх учителів мистецьких дисциплін через усвідомлення символічної образності української культурної спадщини	27
БАШАВЕЦЬ Наталія Андріївна Розвиток креативності вчителя фізичної культури як ресурсу інноваційного потенціалу особистості	31
BEREZOVSKA Liudmyla Creative Development Of A Preschool Child Through Artistic And Speech Activities	35
БИКОВА Світлана Валентинівна Креативність як ключовий фактор успішності особистості та інноваційного розвитку	37
БОЙКО Володимир Васильович Визначна роль креативного мислення при розв'язанні нетипових проблем	40
БОНДАРЕНКО Ірина Геннадіївна Теоретичні аспекти розвитку креативних здібностей студентів	42
БОРТОВ Андрій Сергійович Розвиток креативності як фактор підвищення психологічної стійкості особистості	46
БРИНЗА Ірина Вячеславівна, ЧЕРНЕНКО Наталія Миколаївна Креативність як важлива складова професійного розвитку здобувачів освіти	49
БУЗДУГАН Олена Анатоліївна Креативність як складова діяльності майбутнього вчителя східних мов	52
BULGAKOVA Valentyna Factors of Creativity Development	55